

Budget 2025 och plan 2026–2027

Socialnämnden

Innehållsförteckning

INLEDNING	1
NÄMNDENS ANSVAR	2
MÅL	4
HÖG KVALITET	4
STOR VALFRIHET	4
HÖG ATTRAKTIVITET	4
HÖG EFFEKTIVITET	4
HÅLLBAR UTVECKLING	4
FÖRÄNDRINGAR AV MÅL.....	4
EKONOMI	5
DRIFTRIEDOVISNING	6
KOSTNADER FÖRDELADE PÅ KOSTNADSSLAG	6
VERKSAMHETENS NETTOKOSTNADER.....	7
VOLYMER	10
INVESTERINGAR	12
ÅRLIGA ANSLAG	12
TIDSBESTÄMDA PROJEKT.....	12
RISKER	13
EKONOMISKA RISKER	13
RISKER FÖR VERKSAMHET	13
OMVÄRLDSRISKER	14
OMVÄRLDSANALYS	15

Inledning

Verksamhetsåret 2025 präglas av implementeringen av den nya socialtjänstlagen, digitalisering, uppstart av ett nytt korttidsboende samt ökat antal platser på vård och omsorgsboende för äldre.

Förslag till budget 2025 presenteras enligt de planeringsförutsättningar och direktiv som kommunstyrelsen angett tillsammans med de volymförändringar som förväntas i verksamheterna. Inflationen, hyresökningar samt pris och löneökningar är en stor utmaning även för budget 2025 och plan 2026–2027. Implementering av en ny hyresmodell samt ökade PO-pålägg är inarbetade i budgetförslaget enligt direktiv.

De största volymförändringarna förväntas inom äldreomsorg, funktionshinderomsorg, socialpsykiatri där volymerna ökar och minskade volymer ses inom området mottagande av nyanlända. Osäkerhet gällande förnyade regler och ersättningsmodeller, för de flyktingar från Ukraina som kommunen tagit emot enligt massflyktsdirektivet påverkar också.

Omställning till den nya socialtjänstlagen som förväntas träda i kraft 1 juli 2025 kräver förberedelse och en omställning inom socialtjänsten. Lagen innebär ökade krav på en kunskapsbaserad socialtjänst, implementering av evidensbaserade metoder, förebyggande arbete och öppna insatser. Samtidigt har många nya lagbestämmelser kommit inom området barn och unga, för att stärka barns rätt samt för att förstärka kommunernas del i arbetet mot ungdomskriminalitet. Ökat fokus på välfärdsbrottlighet påverkar också kommunens prioriteringar. Propositionen med förslaget till ny socialtjänstlag är försenad och kommer först efter sommaren 2024. Detta påverkar kommunernas förberedelsearbete som inte kan ta ordentlig fart förrän hela förslaget är presenterat. Under hösten 2024 sker en kartläggning och nulägesbeskrivning av kommunens socialtjänst. Arbetet stöds och samordnas av bland annat Sveriges kommuner och regioner (SKR), Storsthlm och FOU- verksamheterna i länet.

Utvecklingsarbetet inom området våld i nära relationer, förebyggande insatser till föräldrar och barn, placerade barn samt integration fortsätter. Även utvecklingen av den lokala samverkan med primärvården och omställningen till God och nära vård kommer att fortsätta under 2025 för att öka kvalitet och erbjuda samordnade insatser.

På en förvaltningsövergripande nivå planeras digitalisering vara ett fortsatt utvecklingsområde. Handläggningen blir allt mer digitaliserad och möjligheter till digital signering finns nu och fler e-tjänster planeras. Nämnden utvecklar och stödjer också användning av välfärdsteknik både inom kommunala och privata verksamheter samt för enskilda i det egna hemmet.

Arbete med att stärka säkerhet och krisberedskap fortsätter.

Socialnämnden behåller sina mål för verksamhetsåret 2025. Flera av målen beskriver inriktningen att kommuninvånarna ska möta en socialtjänst med hög kvalitet som är tillgänglig och har väl utvecklade tjänster.

Nämndens ansvar

Socialnämnden fullgör kommunens uppgifter inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg, mottagning av nyanlända, äldreomsorg, omsorg om personer med funktionsnedsättning, familjerådgivning, kommunens uppgifter enligt alkohollagen och lag om handel med vissa receptfria läkemedel, tillsyn enligt tobakslagen, bostadsanpassningsbidrag samt utredning av färdtjänst. Nämnden utövar också ledningen och tillsyn av den kommunala hälso- och sjukvården samt ansvarar för de kommunalt drivna verksamheterna som ingår i nämndens ansvarsområde.

I socialnämndens ansvar ingår även att strategiskt planera för att tillgodose kommuninvånarnas behov av till exempel boenden för personer med stora vård- och omsorgsbehov, både äldre och personer med funktionsnedsättning.

Nämnden ansvarar för myndighetsutövning, det vill säga att utreda, fatta beslut, verkställa insatser samt att följa upp att insatserna är av god kvalitet för den enskilde.

Driften av verksamheter inom socialnämndens ansvarsområde utförs av privata utförare enligt gällande kundvalssystem enligt LOV (Lagen om valfrihetssystem), genom upphandling enligt LOU (Lagen om offentlig upphandling) eller drift i egen regi. Nämnden ansvarar för att upphandla drift av privata utförare samt följa upp kvaliteten i verksamheterna hos både de privata utförarna och den egna regin.

Socialförvaltningen är organiserad i fyra avdelningar och en stab samt en medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. Socialkontorets ledningsgrupp leds av socialdirektör och där ingår de fyra avdelningscheferna, stabschef, samt adjungerad MAS, representant från HR samt kommunikatör. Det som kännetecknar förvaltningen är ett nära samarbete mellan avdelningarna, nära arbetsledning, samt ett ständigt förbättringsarbete. Förvaltningen bidrar på olika sätt i det kommunövergripande arbetet med att utveckla och effektivisera arbetsprocesser inom kommunen.

Stabens medarbetare hanterar både specialfunktioner och många förvaltningsgemensamma processer. Det kan vara kvalitet- och utvecklingsfrågor, upphandling, avtalsuppföljning, ekonomi, systemförvaltning, nämndprocessen, diarieföring och omvärldsbevakning. I staben finns även funktion för kommunens tillståndsgivning och tillsyn avseende alkohol- och tobaksförsäljning. Från första juni 2024 centraliseras nämndsekreterare och kommunikatör till kommunledningskontoret.

Individ- och familjeomsorgens familjeavdelning vänder sig till de barn, ungdomar och familjer som är i behov av stöd och skydd på grund av en problematisk livssituation. Nästan all verksamhet rörande barn och unga är samlade inom samma avdelning. Avdelningen ansvarar för barn- och ungdomsutredare, familjehem, familjerätt och administration samt ett familjeteam som ger råd, stöd och behandlingsinsatser.

En gemensam familjerättsenhet för kommunerna Vaxholm, Täby, Lidingö och Danderyd startades upp under 2024. Danderyd är värdkommun för verksamheten och ordförande i styrgruppen.

Individ- och familjeomsorgens vuxenavdelning arbetar med verksamhetsområdet försörjning, stöd och insatser till personer med beroende, stöd och insatser till personer med psykisk funktionsnedsättning, mottagning av nyanlända och flyktingar, budget- och skuldrådgivning, dödsboutredningar, korttidskontrakt för bostäder, arbetsmarknadsfrågor samt har ett särskilt ansvar avseende handläggning av våld i nära relationer. Från första oktober 2024 ansvarar avdelningen även för handläggning av insatser enligt LSS för personer med funktionsnedsättning.

Avdelningen för äldreomsorg ansvarar för biståndsbedömning för äldre. Avdelningen ansvarar för en övergripande planering tillsammans med både privata och kommunala

utförare för att möta behoven av insatser och stöd hos äldre. Avdelningen ansvarar även för förebyggande insatser för äldre såsom seniorträffar, anhörigstöd, demenssamordning, volontärsamordning, bostadsanpassningsbidrag, färdtjänst samt kön till kommunens seniorbostäder.

Kommunens egen regi verksamhet bedriver vård- och omsorgsboenden, totalt 125 vård- och omsorgslägenheter med inriktning mot somatik och demens. Egen regi ansvarar också för driften av en gruppbostad, två serviceboenden och en daglig verksamhet enligt LSS, personlig assistans, kontaktpersoner och avlösare enligt LSS, natt- och larmpatrull inom hemtjänst samt två dagverksamheter för personer med demenssjukdom. Inom alla verksamheter, förutom personlig assistans, kontaktpersoner och ledsagare, ingår hälso- och sjukvårdsansvar.

Medicinskt ansvarig sjuksköterska ansvarar för den kommunala hälso-och sjukvården för äldre och personer med funktionsnedsättning inom alla boendeformer samt dag/daglig verksamheter. Genom att utfärda riktlinjer och göra kvalitetsgranskningar i verksamheterna säkerställer medicinskt ansvarig sjuksköterska att den enskilde får en ändamålsenlig hälso- och sjukvård som håller god kvalitet och en god hygienisk standard. Hälso- och sjukvården omfattar även habilitering, rehabilitering samt att tillgodose behovet av hjälpmedel.

Danderyd är värdkommun och ansvarar för drift och ordförandeskap i styrgrupp för en forsknings och utvecklingsenhet, FOU Nordost. De sex nordost kommunerna Danderyd, Täby, Norrtälje, Österåker, Vaxholm och Lidingö ingår i samarbetet FOU Nordost.

Mål

Hög kvalitet

Nämndmål: Service och insatser till kommuninvånarna är av hög kvalitet. Tidiga insatser är förebyggande och hälsofrämjande.

Nämndmål: Alla kommuninvånare som kommer i kontakt med socialförvaltningen ska få adekvat stöd och hjälp. Under 2025 är det fortsatt fokus att utveckla stödet kring våld i nära relationer.

Stor valfrihet

Nämndmål: Kommuninvånarna får vägledning och stöd som ger möjlighet till välinformerade val inom kommunens valfrihetsreformer

Hög attraktivitet

Nämndmål: Verksamheten har hög kompetens, delaktighet och kontinuitet

Hög effektivitet

Nämndmål: Kommuninvånarna möter en organisation som är kostnadseffektiv och är rustad för framtiden

Hållbar utveckling

Nämndmål: Kommuninvånarna möts av tjänster som är tillgängliga och välutvecklade

Förändringar av mål

Nämnden föreslår inga förändringar av målen, men ett av kvalitetsmålet är omformulerat.

Nämndmål: Alla kommuninvånare som kommer i kontakt med socialförvaltningen ska få adekvat stöd och hjälp. Under 2025 är det fortsatt fokus att utveckla stödet kring våld i nära relationer.

Ekonomi

Socialnämndens budget för 2025 uppgår till 798,9 miljoner kronor (netto). Nämndens nettokostnader ökar med 49,4 miljoner kronor jämfört med budget 2024. För planen år 2026 och 2027 uppgår budgeten till 850,2 miljoner kronor respektive 871,8 miljoner kronor, en ökning med 51,2 miljoner kronor respektive 21,7 miljoner kronor.

Nettokostnadsökningen 2025 beror främst på ökade kostnader inom äldreomsorgen med 33,4 miljoner kronor. Kostnadsökningen beror på ökat behov av boendeplatser på vård- och omsorgsboenden, hemtjänst och korttidsplatser.

Inom funktionshinderomsorgen är nettokostnadsökningen 13,8 miljoner kronor där kostnadsökningen avser bostad med särskild service LSS barn och vuxna samt daglig verksamhet.

Inom IFO är nettokostnadsminskningen 1,0 miljoner kronor, vilket främst består av en lägre ersättning från Migrationsverket.

Inom socialpsykiatri är nettokostnadsökningen 2025 1,6 miljoner kronor, vilket främst beror på ökade kostnader inom boende psykiatri, boendestöd och personligt ombud.

Inom administration och nämnd är nettokostnadsökningen 2025 1,7 miljoner kronor. Detta beror främst på ökade personalkostnader.

I planeringsförutsättningarna och direktiv för budget 2025 och plan 2026–2027 (PLF) anges att peng och check ska ökas med 2 procent för åren 2025 - 2026 och 1 procent 2027. I socialförvaltningens beräkningar för 2025 ökas peng och check med 4 procent respektive 2 procent samt lokalschablonen med 12 procent. Detta som kompensation för ökat PO-pålägg samt förändrade hyror. Löneökningarna är beräknade enligt PLF och antas under 2025 - 2027 bli 2 procent samt 1,6 procent för prispförändringar. Personalomkostnadspålägget (PO-pålägg) är beräknat enligt förutsättningarna med 42,02 procent. Internhyror är beräknade med den nya hyresmodellen (KS 2023/0154) som är baserade på självkostnad och ett genomsnitt på de tre kommande åren. Enligt PLF kommer nämnden att få kompensation för förändrade hyror.

Volymerna för vård- och omsorgsboenden är gjorda utifrån boendeplanen för socialnämnden 2025–2034.

Kostnaderna för ökat PO-pålägg beräknas bli 2,4 miljoner kronor. Kostnaderna för ökade hyror beräknas bli 1,2 miljoner kronor. Båda dessa ökade kostnader ska enligt PLF kompenseras i budgetramen och ingår i detta budgetförslag.

Tabellen visar nämndens nettokostnader och förändringar för åren 2023 - 2027.

Socialnämnden	(mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Nettokostnader (mnkr)		-707,6	-739,9	-749,5	-798,9	-850,2	-871,8
Förändring (mnkr)			-32,3	-9,6	-49,4	-51,3	-21,6
Förändring (%)			5%	1%	7%	6%	3%

Driftredovisning

Tabellen visar nämndens intäkter och kostnader för åren 2023 - 2027.

Socialnämnden	(mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Intäkter		137,1	137,4	107,4	110,6	111,0	112,6
Kostnader		-829,5	-875,6	-856,9	-909,5	-961,2	-984,4
Nettokostnader		-692,4	-738,2	-749,5	-798,9	-850,2	-871,8

Socialnämndens (exklusive egen regi) intäkter består främst av avgifter från brukare (cirka 43 procent), momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet (cirka 25 procent) samt bidrag från Migrationsverket (cirka 5 procent).

Socialnämndens (exklusive egen regi) största kostnadsposter är köp av huvud-/omsorgs-verksamhet 82 procent. Personalkostnaderna motsvarar cirka 11 procent. Av kostnadsposten köp av huvud-/omsorgsverksamhet står äldreomsorgen och funktionshinderomsorgen för 91 procent av kostnaden.

Kostnader fördelade på kostnadslag

Tabellen visar kostnader fördelade per kostnadslag för åren 2023 - 2027.

Socialnämnden	(mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Anslag		-130,2	-130,1	-134,6	-137,5	-148,4	-151,2
Volym		-562,2	-608,1	-614,9	-661,4	-701,7	-720,6
Egen regi		-15,2	-1,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Investeringsutgift drift							
Nettokostnader		-707,6	-739,9	-749,5	-798,9	-850,2	-871,8
Varav kapitalkostnader					-0,6	-1,2	-1,2

Nettokostnaden för kostnadslaget **anslag** (personalkostnader och övriga verksamhetskostnader exklusive resor) visar en ökning i budget 2025 med 2,9 miljoner kronor jämfört med budget 2024. Detta motsvarar en ökning med 2,1 procent. I den ökade kostnaden ingår höjt PO-pålägg med 2,4 miljoner kronor, ökade hyror 1,2 miljoner kronor. Dessutom ingår en hyra för nytt korttidsboende i anslaget som är beräknat till 3,8 miljoner kronor 2025 och 11,3 miljoner kronor för helår följande år.

Nettokostnaden för kostnadslaget **volym** (intäkter och kostnad för huvudverksamhet inklusive resor) visar en ökning i budget 2025 med 46,5 miljoner kronor jämfört med budget 2024. Detta motsvarar en ökning med 7,6 procent.

Kostnadsökningen gäller främst vård-och omsorgsboenden som beräknas öka med 24,3 miljoner kronor, korttidsboenden 5,7 miljoner kronor. Inom funktionshinderomsorgen ökar bostad med särskild service för barn med 3,1 miljoner kronor och för vuxna med 8,4 miljoner kronor.

Kostnadsökningen för IFO är 2,8 miljoner kronor, vilket beror på lägre ersättning från Migrationsverket på grund av det lägre kommuntalet för mottag av nyanlända och att ersättningen för massflyktsdirektivet bara betalas ut för tre månader 2025.

Inom socialpsykiatri är det en ökning på 2,4 miljoner kronor, detta beror på högre priser samt att vi byter utförare efter ny upphandling inom boende psykiatri.

Verksamhetens nettokostnader

Tabellen visar nettokostnad per verksamhet för åren 2023 - 2027.

Nettokostnad per verksamhet (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Administration och nämnd	-18,1	-19,9	-19,7	-21,4	-21,8	-22,2
Individ-och familjeomsorg	-85,1	-91,3	-95,5	-94,4	-97,7	-99,5
Äldreomsorg	-387,8	-410,9	-417,6	-451,0	-489,5	-502,9
Funktionshinderomsorg	-183,7	-197,6	-197,6	-211,4	-220,2	-226,1
Socialpsykiatri	-17,6	-18,5	-19,1	-20,6	-21,0	-21,1
FoU	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Familjerätt	-0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Stimulansmedel	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Egen regi	-15,2	-1,7	0,0	0,0	0,0	0,0
Nettokostnader	-707,6	-739,9	-749,5	-798,9	-850,2	-871,8

Administration och nämnd

Administration och nämnds intäkter består av avgifter för serveringstillstånd, folköl, tobak, E-cigaretter och receptfria läkemedel samt statsbidrag.

Kostnaderna är till största delen lönekostnader. Nettokostnadsökningen på 1,7 miljoner kronor består främst av ökade personalkostnader, ökade lokalkostnader samt ökade PO-kostnader.

Individ-och familjeomsorg

Individ och familjeomsorgs intäkter består av statsbidrag från Migrationsverket för flyktingmottagande och ensamkommande barn samt momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet och omsorgsavgifter.

Kostnaderna består till 38 procent av köp av huvudverksamhet.

Nettokostnadsbudgeten förväntas minska med 1,1 miljoner kronor jämfört med budget 2024. Detta ger en nettokostnadsminskningen på 1,1 procent jämfört med budget 2024. I planen för år 2026 – 2027 beräknas nettobudgeten öka med 3,4 procent respektive 1,9 procent, vilket motsvarar 3,3 miljoner kronor respektive 1,8 miljoner kronor

Inom individ- och familjeomsorg, familj, minskar nettokostnaden från budget 2024 till budget 2025, vilket beror på färre ensamkommande barn och att ersättningen minskas från 1350/dygn till 1000/dygn.

Inom individ- och familjeomsorg, vuxen, ökar nettokostnaden från budget 2024 till budget 2025. Detta beror på lägre mottag av nyanlända, vilket medför lägre ersättning från Migrationsverket med 3,2 miljoner kronor och minskning inom integrationsgruppen med 1,5 tjänster vilket ger en lägre kostnad. Under 2025 erhåller vi ersättning för skyddsbehövande enligt massflyktingsdirektivet för endast tre månader, vilket ger ytterligare lägre intäkter.

Att nettokostnaden ökar 2026 beror på utebliven ersättning för massflyktingskreditivet.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens intäkter består av avgifter från brukarna, momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet samt intäkter för vidarefakturerade kostnader för boende enligt länsöverenskommelsen.

Kostnaderna består till 81 procent av köp av huvudverksamhet.

Nettokostnadsbudgeten för hela äldreomsorgen år 2025 beräknas öka med 33,4 miljoner kronor. Detta ger en nettokostnadsökning på 8,0 procent jämfört med budget 2024. I planen för år 2026 – 2027 beräknas nettobudgeten öka med 8,5 procent respektive 2,8 procent, vilket motsvarar 38,4 miljoner kronor respektive 13,5 miljoner kronor.

De största förändringarna beskrivs nedan.

Hemtjänstens nettokostnad beräknas öka år 2025 med 1,1 miljoner kronor jämfört med budget 2024. Denna ökning är beräknad med 2,0 procent ökning av checken, men med samma budgeterad volym som år 2024. År 2025 och 2026 antas kostnaden öka med 2,2 miljoner kronor respektive 1,3 miljoner kronor, då volymen ökar med 0,5 procent per år samt checken med 2 procent respektive 1 procent.

Nettokostnaden för vård- och omsorgsboenden beräknas öka år 2025 med 24,3 miljoner kronor. Denna ökning beror på ökade volymer samt en höjd ersättning på peng med 4 procent samt 12 procent ökad lokalschablon. Beräkningen är gjord efter befolkningsprognosen för socialnämnden 2025–2034. År 2026 och 2027 ökar nettokostnaden med 19,9 miljoner kronor respektive 10,6 miljoner kronor. I denna kostnadsökning är peng höjd enligt PLF med 2 procent år 2026 och 1 procent 2027.

Korttidsplatsernas nettokostnad beräknas öka år 2025 med 5,3 miljoner kronor, Detta beror på ökade volymer, höga hyreskostnader samt uppstart av nytt korttidsboende i september 2025.

Funktionshinderomsorg

Funktionshinderomsorgens intäkter består av momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet samt vidarefakturerade kostnader för bostad med särskild service till andra kommuner.

Kostnaderna består till 83 procent av köp av huvudverksamhet.

Nettokostnadsbudgeten för hela funktionshinderomsorgen år 2025 beräknas öka med 13,8 miljoner kronor. Det är en ökning på 7,0 procent jämfört med budget 2024. I planen för år 2026 – 2027 beräknas nettobudgeten öka med 8,9 miljoner kronor respektive 5,8 miljoner kronor. Detta är en ökning på 4,2 procent respektive 2,7 procent.

De största förändringarna beskrivs nedan.

Barn

Nettokostnaden för bostad med särskild service för barn antas öka med 3,1 miljoner kronor. Den ökade nettokostnaden beror på en ökad volym samt prisökning med OPI. Korttidsvistelse och korttidstillsyn för barn minskar med 1,4 miljoner kronor jämfört med budget 2024.

Vuxna

Nettokostnaden för bostad med särskild service för vuxna antas öka med 8,4 miljoner kronor. Volmen är stabil, men omsorgsnivån har ökat och därmed har ersättning höjts. Samtidigt har 35 procent av boendena prisregleras med OPI som varit högt. Egen regi får en

prisökning med 5 procent för kompensation av ökade PO-pålägg. Hyrorna inom bostad med särskild service har ökat med 1,0 miljoner kronor. Personlig assistans, avlösar-/ledsagarservice samt assistansersättning minskar totalt med 1,2 miljoner kronor jämfört med budget 2024.

Daglig verksamhet ökar med 4,2 miljoner kronor där volymerna stadigt ökat. Av denna ökning står resekostnaderna för 2,5 miljoner kronor. Inom funktionsnedsättning har det skett förändringar gällande resor från skolan till korttidsvistelse eller korttidstillsyn enligt LSS, vilket lett till ökade kostnader för socialnämnden. Nya rutiner och åtgärder har införts för att hantera detta. Nettokostnaden inom korttidsvistelse minskar med 0,5 miljoner kronor jämfört med budget 2024.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrins intäkter består av avgifter från boenden, momsbidrag vid köp av ej skattepliktig verksamhet samt intäkter för vidarefakturerade kostnader för personligt ombud.

Kostnaderna består till 83 procent av köp av huvudverksamhet.

Nettokostnadsbudgeten för socialpsykiatri ökar med 1,6 miljoner kronor, vilket är en ökning på 8,3 procent jämfört med budget 2024. Detta beror på en kostnadsökning efter nya upphandlingar av utförare till socialpsykiatri boende, boendestöd samt personligt ombud.

FoU

Budgeterar ett nollresultat

Familjerätt

Budgeterar ett nollresultat

Egen regi

Budgeterar ett nollresultat. Med i beräkningen ligger att Egen regi kommer att ersättas för ökade PO-påläggs kostnader samt ökade hyror.

Volymer

Tabellen visar nettokostnad för volymer för åren 2023 - 2027.

Nettokostnad för volymer (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Individ-och familjeomsorg	-19,9	-26,6	-28,2	-31,0	-33,0	-33,6
Äldreomsorg	-361,6	-385,5	-391,0	-420,1	-449,5	-462,3
Funktionshinderomsorg	-167,5	-181,9	-182,0	-194,2	-202,8	-208,3
Socialpsykiatri	-13,2	-14,1	-13,7	-16,1	-16,4	-16,4
Nettokostnader	-562,2	-608,1	-614,9	-661,4	-701,7	-720,6

Individ-och familjeomsorg

Individ- och familjeomsorgens nettokostnader för volymförändring är 2,8 miljoner kronor högre i budget 2025 jämfört med budget 2024, vilket främst beror på minskade intäkter för ensamkommande barn och nyanlända.

Ensamkommande barn minskar med tre barn. Inom familjehem är det ingen förändring i antal barn. Hem för vård eller boende (HVB) är det en mindre minskning i budget 2025 jämfört med budget 2024.

Volymerna för nyanlända är budgeterat 2025 till 16 personer. Det är en minskning jämfört med budget 2024 då det var 27 personer. I planen 2026 - 2027 ligger volymerna kvar på 16 nyanlända.

Intäktsbudgeten 2025 påverkas också av att intäkterna från Migrationsverket för massflyktsdirektivet bara ges för januari-mars. Även till Budget 2026 minskar intäkterna för massflyktsdirektivet.

Äldreomsorg

Äldreomsorgens kostnader för volymförändringar i budget år 2025 ökar med 29,1 miljoner kronor vilket är 7,4 procent. I planen för år 2026 ökar volymkostnaderna med 29,4 miljoner kronor 7,0 procent och 2027 med 12,7 miljoner kronor, 2,8 procent. Den äldre befolkningen över 80 år förväntas öka inom de närmsta tio åren. Beräkningen är gjord efter boendeplan för socialnämnden 2025–2034.

De främsta volymförändringarna inom äldreomsorgen är:

Hemtjänstens volymkostnader beräknas öka år 2024 med 1,1 miljoner kronor.

Volymerna är budgeterade till 203 000 timmar vilket är samma volym som 2024 års budget.

Platserna i vård- och omsorgsboenden beräknas öka år 2025 med en kostnad på 24,3 miljoner kronor. Behovet av platser på vård- och omsorgsboende beräknas öka från nuvarande 338 och till 355 år 2025 enligt beräkningsnyckel från Sveriges kommuner och regioner (SKR). Enligt behovsbeskrivningen i boendeplanen förväntas sedan ett ökat behov av platser i vård- och omsorgsboende med ett snitt på cirka 11 platser per år för de efterföljande 9 åren fram till 2034. I beräkningar för 2025 ökas peng med 4% procent samt lokalschablonen med 12%. Detta som kompensation för ökat PO-pålägg samt förändrade hyror.

Volymkostnaderna för korttidsboende beräknas öka med 2,3 miljoner kronor. Platser på korttidsboende förväntas öka gradvis från 2024 års budget på 22 till 27 platser hösten 2025 då det nya korttidsboendet i Djursholm beräknas stå klart.

Funktionshinderomsorg

Funktionshinderomsorgens kostnader för volymförändringar i budget 2025 ökar med 12,3 miljoner kronor, 6,7 procent. I planen för 2026 ökar volymkostnaderna inom funktionshinderomsorgen med 8,6 miljoner kronor, 4,4 procent och 2027 med 5,5 miljoner kronor, 2,7 procent.

De främsta volymförändringarna inom funktionsnedsättning är:

Volymen inom bostad med särskild service för barn, antas öka med 3,1 miljoner kronor. Bostad med särskild service för vuxna har en stabil volym, men omsorgsnivån och prisökning har medfört ökade volymkostnader på 8,4 miljoner kronor. Inom personlig assistans minskar volymen och kostnaderna beräknas minska med 1,4 miljoner kronor. Daglig verksamhet ökar volymkostnaderna med 1,7 miljoner kronor där volymerna stadigt ökat under senaste åren.

Socialpsykiatri

Socialpsykiatrins nettokostnader för volymförändringar i budget 2025 ökar med 2,4 miljoner kronor, 17 procent. Kostnaderna ökar främst på grund av högre priser i samband med ny upphandling för särskilt boende och för personligt ombud. Inom särskilt boende minskar volymen från 17 brukare till 16 brukare.

Tabellen visar antal för åren 2023 - 2027.

Antal (stycken)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Individ-och familjeomsorg						
Ensamkommande totalt antal	2	2	6	3	3	3
Familjehem företag	7	4	5	4	4	4
Egna familjehem	6	7	5	6	6	6
HVB familj (barn och ungdom)	2	1,5	2	1,5	1,5	1,5
Antal nyanlända	16	16	27	16	16	16
Äldreomsorg						
Hemtjänsttimmar	179 862	191 151	203 000	203 000	204 000	205 000
Äldreboende antal platser	338	338	338	355	369	377
Korttidsplatser	20	19	22	23	27	27
Funktionshinderomsorg						
Boende med särskild service barn	4	4	4	5	6	6
Boende med särskild service vuxna	78	76	79	78	79	79
Daglig verksamhet	97	99	99	102	102	103
Social psykiatri						
Särskilt boende	17	16	17	16	16	16

Investeringar

Tabellen visar årliga anslag för åren 2023 - 2027. OBS! Belopp anges utan tecken.

Årliga anslag (mnkr)	Utfall 2023	Prognos 2024	Budget 2024	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
9399 Inventarier		-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0
Nettoutgifter	0,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0	-1,0

Tabellen visar föreslagna projekt för åren 2025 - 2027.

Föreslagna projekt (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027	Beräknad total- budget	Beräknat slutår
Inventarier korttidsboende	-10,0	0,0	0,0	-10,0	2027
Nettoutgifter	-10,0	0,0	0,0	0,0	

Totalsumma investeringar

Tabellen visar totala nettoutgifter åren 2025 - 2027.

Nettoutgifter (mnkr)	Budget 2025	Plan 2026	Plan 2027
Totalsumma investeringar	-11,0	-1,0	-1,0

Årliga anslag

Socialnämnden har ett årligt anslag på 1,0 miljoner kronor för inventarier, IT-utrustning och verksamhetsanpassningar i fastigheter.

Tidsbestämda projekt

Socialnämnden budgeterar för ett tidsbestämt projekt, nytt korttidsboende i Djursholm. Detta beräknas vara klart hösten 2025. Inventarier till korttidsboendet är budgeterade till 10,0 miljoner kronor med en avskrivningstid på 10 år och en internränta på 2,5 procent.

Risker

Ekonomiska risker

Det finns ett ökat behov av platser på vård- och omsorgsboenden och arbetet med att säkerställa fler platser pågår. En utredning om utbyggnad av boenden i egen regi pågår också. Avveckling av vissa enheter kan vara fördelaktigt för att nå budget i balans. Enligt boendepLANEN som antagits av socialnämnden ökar behovet av platser med cirka 11 platser per år de närmaste 10 åren vilket medför en kostnadsökning med cirka 11 miljoner kronor årligen.

Ökade volymer på grund av idag ej kända behov inom funktionsnedsättning och placeringar av barn och unga är alltid en ekonomisk risk för socialnämndens budget. Mindre volymförändringar kan oftast hanteras inom budget, men särskilt kostsamma placeringar kan få påverkan på resultatet.

Det är svårt att prognostisera antalet placeringar av barn och unga, och de är ofta akuta och kostsamma. HVB-placeringar kan kosta upp till 2,5 miljoner kronor per år. För ensamkommande barn upphör ersättningen när de blir svenska medborgare, samtidigt som kommunen fortfarande har ansvar för deras vård och omsorg fram till de fyller 20 år. Ersättningen för ensamkommande under 18 år sänks också.

Det finns en risk att ersättningen från Migrationsverket inte täcker kommunens kostnader för mottagandet av nyanlända och flyktingar. Antalet mottagna nyanlända är inte fastställt för 2025, och budgeten för 2025 är baserad på samma antal som 2024. Migrationsverket har infört en schabloniserad ersättning från juli 2024 för vissa kostnader som tidigare ersattes med den faktiska kostnaden. Det är också oklart vad som händer efter mars 2025 när massflyktsdirektivet upphör.

Risker för verksamhet

Förändringar i utbudet av vård- och omsorgsplatser påverkar verksamhetens planering och bemanning. För att upprätthålla god kvalitet krävs framförhållning i beslut och planering.

Uppstart av ett nytt korttidsboende i egen regi medför särskilda krav på planering och förberedelser på både beställarsidan och hos egen regi.

Det finns en risk att antalet anmälningar, utredningar och placeringar av barn och ungdomar fortsätter att vara högt eller öka under budgetåret 2025. Samtidigt ökar komplexiteten i individärendena, vilket kräver mer resurser och personal.

Ett lagförslag som föreslås träda i kraft i november 2024 innebär att skyddsbehövande från Ukraina som kommit med stöd av massflyktsdirektivet för tillfälligt skydd kan folkbokföras från och med november 2024 och ingå i Arbetsförmedlingens etableringsprogram. Kommunerna föreslås få samma schablonersättning som gäller för mottagandet av nyanlända även för de ukrainare som folkbokförs. Förslaget kan medföra vissa ökade kostnader för kommunerna eftersom personer vid behov, kommer att kunna beviljas ekonomiskt bistånd och andra insatser som kommunerna kan ge med stöd av socialtjänstlagen. Detta kan också innebära en ökad belastning för integrationsgruppen, bostadsgruppen, arbetscoacher och ökade kostnader för ekonomiskt bistånd.

För egen regiverksamheterna inom vård och omsorg är den stora utmaningen framöver kompetensförsörjningen. Ett aktivt arbete med att vara en attraktiv arbetsgivare behöver fortsätta.

Omvärldsrisker

Det rådande säkerhetsläget kräver att socialförvaltningen upprätthåller rutiner för att säkerställa verksamheten vid systemavbrott.

Implementeringen av nya socialtjänstlagen kommer att höja kvaliteten på lång sikt, men kräver ökade resurser under implementeringsperioden som sträcker sig över hela 2025 och troligen in i 2026.

Flera förändringar i socialtjänstens uppdrag och ansvar, inklusive ny lagstiftning för barn i skyddat boende, har genomförts. Ytterligare lagändringar för barn och unga är planerade. Dessa förändringar kommer att kräva resurser och leda till en omställningsperiod för handläggningsrutiner, med konsekvenser som ännu är svåra att överblicka.

Ett förslag som föreslås träda i kraft i november 2024 innebär att skyddsbehövande enligt massflyktsdirektivet som vistas i kommunen för tillfälligt skydd kan folkbokföras från och med november 2024 och ingå i Arbetsförmedlingens etableringsprogram.

Omvärldsanalys

Socialnämnden har i sin omvärldsanalys valt ett antal ekonomiska nyckeltal som bedöms vara väsentliga för att ha nämndens ekonomi i balans.

Nyckeltalen är hämtade från KOLADA (Kommunernas och regionernas databas). Statistiken släpar och den senaste informationen är från 2022 och 2023. Jämförelser kan vara svåra att göra då redovisning och rapportering kan skilja mellan kommunerna. Jämförelsen görs mellan följande kommuner: Lomma, Vellinge, Österåker, Lidingö, Solna, Täby, Nacka, Stockholm, Sollentuna, Vallentuna, Tyresö och Sundbyberg.

Delvis klara siffror i Kolada

Individ och familjeomsorg

Kostnad barn- och ungdomsvård, kr/invånare ligger på 1.452 kr/invånare, och har en relativt låg kostnad jämfört med de andra kommunerna.

Kostnad ekonomiskt bistånd, ligger på 558 kr/invånare, vilket är en minskning jämfört med tidigare år och samtidigt en låg kostnad jämfört med de andra kommunerna.

- Flera hushåll än tidigare som inte blir självförsörjande när etableringsersättningen kommer igång utan behöver kompletterande försörjningsstöd vilket till stor del beror på att ersättningar inte höjs i takt med kostnader.
- Ett ökat inflöde av personer som levt på små ekonomiska marginaler, men på grund av ökade kostnader i samhället inte längre klarar sig ekonomiskt
- Längre placeringar på tillfälliga boenden vilket beror på svårigheter att hitta hållbara boendelösningar på grund av bristen av bostäder

Äldreomsorgen

Kostnad hemtjänst äldreomsorg, kr/invånare 80+ ligger på 45.519 kr/invånare och det är en låg kostnad jämfört med de andra kommunerna. Spannet ligger mellan 42.903 – 101.196 kr/invånare. Ser man på förändringen från år 2016 har Danderyd en fallande kostnadsutveckling per invånare.

Kostnad äldreomsorg, kr/invånare 80+ (inklusive hemtjänst) ligger på 209.956 kr/invånare. Spannet i de utvalda kommunerna ligger mellan 166.367 - 319.511 kr/inv. Danderyd har jämfört med de andra kommunerna en högre andel äldre befolkning. Den nedåtgående trenden fortsätter.

Funktionshinderomsorg

Kostnad insatser för personer med funktionsnedsättning, kr/invånare ligger på 7.497 kr/invånare. Spannet i de utvalda kommunerna ligger mellan 4.083 - 7.739 kr/invånare. Ser man på förändringen från år 2016 har Danderyd haft en stigande kostnadsutveckling per invånare. Detta beror på att vi har en större mängd individavtal, samt att antalet personer med behov av insatser enligt LSS har ökat, då en stor del av ökningen gäller personer med neuropsykiatriska diagnoser har ökat. Socialnämnden har under 2023 startat en daglig verksamhet i egen regi.

Värdet innehåller dessutom en engångspost på en återbetalning till Försäkringskassan avseende åren 2016 - 2022.

Nettokostnadsavvikelser (endast data fram till och med 2023 delvis klara siffror)

Nettokostnadsavvikelsen bygger på en jämförelse mellan en referenskostnad som indikerar vad respektive verksamhet borde ha för nettokostnad, enligt kostnadsutjämningsystemet, om kommunen bedriver den verksamheten med genomsnittlig ambitionsnivå och effektivitet.

Nettokostnadsavvikelse individ- och familjeomsorg ligger under referenskostnaden på ett värde på -13,5 procent.

Nettokostnadsavvikelse LSS ligger över referenskostnaden på ett värde på 17,1 procent. Detta värde kommer att justeras under sommaren 2024, då värdet felaktigt innehåller resor i daglig verksamhet. Värdet innehåller dessutom en engångspost på en återbetalning till Försäkringskassan avseende åren 2016 - 2022. Utan dessa två posten skulle nettokostnadsavvikelsen ligga på cirka 7 - 8 procent.

Ökad diagnosticering inom autismspektrum och neuropsykiatriska diagnoser medför ökade behov av funktionshinderomsorg. Danderyds kommun har infört LOV 2023 inom flera LSS-insatserna i syfte att öka valmöjligheten samt få en mer enhetlig avtals struktur.

Nettokostnadsavvikelse äldreomsorg ligger under referenskostnaden på ett värde på -13,5 procent och har en nedåtgående trend sedan 2017.